De nachttrein

Matthijs Harkema

Misschien is het prettig om je voor te stellen dat je ergens in een trein zit die door de avond rijdt.

Het is een oude trein, met ruime ramen en zachte banken. Langs de wand branden kleine lampen met stoffen kappen. Hun licht valt op het hout en op een stukje van de vloer.

Je hebt een plek bij het raam.

Naast je is ruimte om iets neer te leggen. Een jas, een tas, of alleen je handen.

Buiten schuift een rij bomen voorbij.

Daarachter ligt een veld waarin het laatste daglicht nog even blijft hangen.

De trein beweegt rustig.

Onder de vloer klinkt het gelijkmatige geluid van de wielen. Soms komt er een zacht tikken bij, in kleine groepjes die verschijnen en weer verdwijnen.

Je kunt je voorstellen dat je meerijdt.

Misschien zie je het raam duidelijk voor je. Misschien zijn het vooral het ritme en de woorden die je een tijdje vergezellen, terwijl je blijft op de plek waar je werkelijk luistert.

Voor dit deel van de reis hoef je nergens over te stappen.

Je kunt gewoon blijven zitten.

Het raam is breed. Aan de onderkant loopt een smalle houten rand, glad geworden door de jaren. In een hoek ligt een beetje licht van de lamp naast je.

Als je naar buiten kijkt, zie je eerst vooral de bomen dicht bij het spoor.

Ze komen voorbij en verdwijnen achter de rand van het raam.

Verder weg bewegen de dingen langzamer.

Een schuur aan de rand van een veld. Een rij lage heuvels. Het dak van een huis dat nog een tijdje zichtbaar blijft tussen twee bomen.

De hemel heeft een zachte, blauwe kleur.

Langs de horizon ligt een dunne strook goud.

Misschien heb je vandaag zelf veel in beweging gehouden. Dingen geregeld, ergens op gelet, geprobeerd te begrijpen wat er nodig was.

Hier rijdt de trein.

De bank biedt een plek om even mee te gaan, zonder dat jij deze beweging hoeft te verzorgen.

Buiten verschijnt een sloot langs het veld.

Een stukje water vangt het licht van de hemel. Het is er maar even, een smalle glans tussen het gras.

Dan staan er weer bomen.

In de coupé is het warm.

De bekleding van de bank heeft een diepe kleur die in het lamplicht moeilijk precies te benoemen is. Blauw, misschien, met iets van groen erin.

Op de rugleuning ligt een kussen.

Aan de overkant staat een tweede bank, bij hetzelfde raam.

Er is weinig dat om aandacht vraagt.

Je kunt naar buiten kijken. Of in gedachten gewoon zitten, terwijl het landschap zijn eigen weg langs het glas vindt.

Er klinkt een lichte verandering in het geluid van de wielen.

De trein rijdt over een stuk spoor waar het tikken wat langer aanhoudt.

Daarna wordt het weer een lage, doorgaande toon.

Een stukje verderop volgt het spoor een brede bocht.

Vanuit het raam worden even de verlichte ramen van een ander rijtuig zichtbaar. Kleine, warme rechthoeken in de avond.

Dan verdwijnen ze weer achter de bocht.

Jouw lamp blijft op dezelfde plaats.

Het kussen ligt naast je.

De houten rand onder het raam vangt nog steeds een beetje licht.

Misschien gaan je gedachten ondertussen ergens anders naartoe.

Naar iets van vandaag. Naar morgen. Naar een gesprek waarvan je een paar woorden bent blijven onthouden.

Ze hoeven niet allemaal afgerond te worden voordat je hier kunt zitten.

De trein heeft ruimte voor een reiziger met een hoofd waarin nog van alles gebeurt.

Buiten ligt nu een boomgaard.

De bomen staan in ruime rijen. Tussen de stammen is het gras nog zichtbaar. Aan het einde van de boomgaard brandt een lamp bij een lage deur.

Iemand is daar misschien nog iets aan het opruimen.

Een emmer wegzetten. Een raam sluiten.

Het licht wordt langzaam kleiner achter je.

Dan is er weer een veld.

De lucht wordt dieper blauw.

In het glas verschijnt een weerspiegeling van de coupé. De lamp lijkt buiten te hangen, boven het gras.

Je ziet een stukje van de bank en de donkere rand van het kussen.

Daar doorheen blijft het landschap zichtbaar.

Dichtbij de warmte van het rijtuig.

Verder weg de open avond.

Een paar minuten lang verandert er weinig.

Het spoor loopt langs de voet van een heuvel. De bomen staan wat verder weg. Hier en daar groeit een struik dicht bij de baan, die kort het uitzicht onderbreekt.

De wielen houden hun ritme.

Je hoeft er niet naar te luisteren om het te blijven horen.

Soms verdwijnt het naar de achtergrond. Soms valt het weer op, bijvoorbeeld wanneer er verder weinig geluid is.

Op het kleine tafeltje bij het raam staat een beker.

Er zit iets warms in. Boven de rand stijgt een dun sliertje damp op, dat even zichtbaar wordt in het licht.

Je kunt de beker in gedachten vasthouden.

Of hem laten staan.

Door het raam zie je hoe de eerste lichtjes van een dorp verschijnen.

Een huis aan de buitenrand.

Een raam op een bovenverdieping.

Verderop een paar lampen langs een smalle straat.

Het dorp ligt een eindje van het spoor. Daardoor kun je het een tijdje blijven zien.

Een kerk staat tussen de daken, met een toren die donker afsteekt tegen de hemel.

Onder de huizen loopt een rivier.

Je ziet haar pas wanneer de trein een stukje verder is. Een zachte, zilveren bocht tussen de bomen.

Langs de oever branden kleine lichten.

Hun weerspiegelingen zijn kort en beweeglijk.

Het lijkt een gewone avond in een dorp.

Er wordt gegeten. Er gaat ergens een deur open. Iemand doet misschien zijn schoenen uit en is blij dat de dag voorbij is.

Vanuit de trein zie je er maar iets van.

Een paar ramen.

Een brug.

Een stukje straat dat daarna weer uit het zicht verdwijnt.

Misschien is het prettig dat je niet overal bij hoeft te zijn.

Dat er zoveel leven bestaat waar je vanavond niets voor hoeft te regelen.

De trein rijdt langs het dorp en verder de avond in.

De rivier blijft nog een tijdje in de buurt.

Soms zie je water tussen de bomen. Dan ligt er een brede strook gras tussen het spoor en de oever.

Boven de heuvel verschijnt een ster.

Ze beweegt niet mee zoals de bomen dat doen.

Vanuit het raam lijkt ze een tijdje met de trein mee te reizen.

Er komen meer lichtpunten bij.

Eerst een paar, ver uit elkaar. Later ook kleinere, die je pas opmerkt wanneer je blik wat langer op de hemel rust.

Het is helder geworden boven het dal.

In de coupé klinkt het zachte bewegen van stof.

Misschien verplaats je in gedachten het kussen. Misschien leg je een jas wat anders neer.

Ook op de plek waar je werkelijk bent, kun je van houding veranderen wanneer dat prettig is.

De reis gaat ondertussen verder.

Je hoeft niet terug te zoeken waar het dorp gebleven is.

Er is nu een raam.

Een rustige coupé.

En buiten een rivier die af en toe het licht van de hemel vangt.

Misschien ben je moe van iets wat niet zichtbaar is voor anderen.

Van wachten. Van zorgen. Van telkens opnieuw ergens rekening mee houden.

Je hoeft die vermoeidheid hier niet uit te leggen.

De bank blijft een bank waarop je kunt zitten.

De lamp verlicht het tafeltje.

Buiten schuift een donkere boom voorbij, gevolgd door een open stuk landschap.

In de verte ligt een meer.

Het verschijnt geleidelijk, eerst als een brede glans tussen twee heuvels. Daarna wordt een stukje van de oever zichtbaar.

De trein volgt het water op ruime afstand.

Er staan rietpluimen langs de kant. Verderop liggen een paar huizen verspreid tussen de bomen.

Het maanlicht raakt een deel van het meer.

Je ziet kleine lijnen op het water, die bewegen zonder dat je hun richting precies kunt volgen.

De wielen klinken wat zachter op dit stuk spoor.

Een lage toon onder de vloer.

Af en toe een tik.

Dan weer de doorgaande beweging van de trein.

Je kunt een tijdje bij het meer blijven kijken.

Misschien merk je iets op wat je mooi vindt.

Misschien zijn er vooral gedachten, en komt het landschap af en toe tussendoor.

Beide passen in deze reis.

Het uitzicht hoeft je niet ergens van weg te halen. Het kan eenvoudigweg een tijdje naast je eigen ervaring bestaan.

Het licht in de coupé is warm gebleven.

Op het raam ligt de weerspiegeling van de lamp, als een klein gouden eiland boven het donkere water.

Aan de overkant van het meer brandt een raam.

De afstand is groot genoeg om alleen het licht te zien.

Geen kamer.

Geen mensen.

Alleen de wetenschap dat daar een huis staat waarin het avond is.

De trein maakt een lange, zachte bocht.

Het meer verschuift langzaam naar de rand van het raam. De laatste weerspiegelingen blijven nog even tussen de stammen zichtbaar.

Daarna wordt de oever donker.

Er komt een stuk landschap met lage velden.

De hemel is hier ruim.

Een dunne wolk trekt langs de sterren. Ze is zo licht dat je haar vooral herkent aan de lichtpunten die er even achter verdwijnen.

In de coupé verandert weinig.

De beker staat op tafel.

Het kussen ligt binnen handbereik.

De lamp maakt een zachte cirkel op het hout.

Misschien is er iets geruststellends aan een plek die met je meereist.

Buiten kan het landschap veranderen, terwijl je hier gewoon blijft zitten.

Je hoeft de velden niet te onthouden.

Niet te weten bij welk dorp de rivier begon.

De avond hoeft geen route te worden die je kunt navertellen.

Er zijn beelden voorbijgekomen.

Een boomgaard.

Een verlicht raam.

Maanlicht op een meer.

Misschien blijft er iets van hangen. Misschien worden ze alweer minder duidelijk.

De wielen gaan verder.

Soms in kleine groepjes tikken.

Soms als één lange, lage toon.

Verderop langs het spoor staat een klein huis.

Er brandt een lamp boven de deur. Een smal paadje leidt ernaartoe, tussen struiken die in het donker nauwelijks van elkaar te onderscheiden zijn.

Het huis verschijnt rustig in het raam.

Blijft even.

En ligt dan achter de trein.

Boven de velden blijven de sterren zichtbaar.

Misschien zijn er dingen die ook vanavond met je meereizen. Dingen die zich niet laten achterlaten omdat er ergens een trein door een verhaal rijdt.

Ze hoeven niet weg.

Er kan iets moeilijks zijn, en ondertussen dit kleine tafeltje in het lamplicht.

Het geluid van de wielen.

Een plek waar je een tijdje kunt blijven.

De coupé wordt langzaam een vertrouwde ruimte.

Je hoeft niet meer naar ieder detail te kijken om te weten hoe ze eruitziet.

Er is de bank.

De lamp.

Het brede raam met de avond daarachter.

Misschien hoor je af en toe vooral de stem die verder vertelt. Misschien verdwijnen er stukken tussen je eigen gedachten.

De trein wacht niet op aandacht.

Je kunt later weer aansluiten, bij een geluid, een lichtje of een paar woorden die dichtbij komen.

Buiten zijn de velden bijna helemaal in de nacht opgenomen.

Langs de horizon staat een rij bomen.

Daarboven ligt een strook heldere hemel.

De maan is wat hoger gekomen.

Haar licht raakt af en toe de bovenkant van het gras.

Het lijkt alsof er tussen de donkere vormen steeds kleine stukjes van het landschap zichtbaar blijven.

Een sloot.

Een hek.

De rand van een akker.

Daarna weer het donker.

In de coupé brandt dezelfde kleine lamp.

De beker is nog een beetje warm.

Het rijtuig beweegt gelijkmatig over het spoor.

Voorlopig is er niets wat je hoeft te bereiken.

Je kunt meerijden.

Met een heldere gedachte, met een slaperig hoofd, of met alles wat er op dit moment bij je hoort.

De nacht ligt ruim om de trein heen.

Hier en daar verschijnt een lichtje.

De wielen vinden hun ritme.

En achter het warme raam kun je nog een tijdje blijven zitten.

De Vrede van Overgave

Deze teksten en luisterverhalen kunnen steun of herkenning bieden, maar vervangen geen professionele zorg of begeleiding.

devredevanovergave.nl